

Súd: Okresný súd Rožňava
Spisová značka: 15Csp/195/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7817209145
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslav Majerník
ECLI: ECLI:SK:OSRV:2020:7817209145.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rožňava sudcom JUDr. Miroslavom Majerníkom v spore žalobkyne: X., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., XXX XX Slavošovce. proti žalovanému: HOME CREDIT Slovakia, a.s., Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, právne zastúpený Advokátskou kanceláriou GOLIÁŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom Piaristická 707/25, 911 01 Trenčín o vydanie bezdôvodného obohatenia takto

rozhodol:

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 285,65 EUR do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou súdu dňa 11.09.2017 sa žalobkyňa domáhala určenia, že úver zo zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.05.2010 uzavretý medzi ňou a žalovaným je bezúročný a bez poplatkov, že žalovaný je povinný vydať žalobkyni z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.05.2010 bezdôvodné obohatenie vo výške 1.052,55 EUR, že určuje, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.05.2010 uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a že žalovaný je povinný vyplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie. Svoj nárok odôvodnila tým, že vzhľadom na finančnú tieseň uzatvorila so žalovaným spotrebiteľskú úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX dňa 20.05.2010, na základe ktorej jej bol poskytnutý úver vo výške 650,- EUR. Žalobkyňa nepripravovala spolu so žalovanou úverovú zmluvu po jednotlivých článkoch, zmluva už bola žalovaným vopred naformulovaná. Dôvodila, že je nepredstaviteľné, aby úverová zmluva a všeobecné obchodné podmienky obsahovali neprijateľné zmluvné podmienky. Žalovaný pri uzatváraní predmetnej zmluvy postupoval bez odbornej starostlivosti a v rozpore s dobrými mravmi. Spotrebiteľské práva boli porušené najmä tým, že žalovaný použil v zmluve neprijateľné zmluvné podmienky. Tieto mali spočívať v tom, že v zmluve boli nečitateľné zmluvné podmienky, resp. veľmi obtiažne čitateľné. Žalobkyňa poukázala na ustanovenie zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z. a to konkrétne na § 9 ods. 2 písm. k/, resp. § 11 ods. 1 písm. a/, podľa ktorého musí zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia a v prípade ak túto náležitosť neobsahuje považuje sa úver za bezúročný a bez poplatkov. Podľa žalobkyne nebola taktiež správne informovaná pred uzatvorením zmluvy o RPMN. V zmysle VOP úverovej zmluvy bola dojednaná podmienka, že ak sa klient oneskorí so splácaním úveru, je spoločnosť oprávnená požadovať, aby klientovi vykonával platca jeho mzdy (ďalej iba zamestnávateľ) mesačnú zrážku zo mzdy vo výške dvojnásobku pravidelnej mesačnej splátky, stanovenej v úverovej zmluve, maximálne však do výšky, ktorú pripúšťajú

platné právne predpisy, a to až do uhradenia dlžných splátok úveru. Ustanovenie úverovej zmluvy s poukazom na úverové podmienky nie je možné považovať za dohodu o zrážkach zo mzdy, ktorá bez osobitného vyjadrenia je neprijateľná zmluvná podmienka. V danom prípade bola zmluva o úvere uzavretá účastníkmi konania ako formulárový typ zmluvy (bez individuálneho dojednaní), obsahovala ustanovenie v bode 58, ktoré vnuťilo spotrebiteľovi uzavretie poisťnej zmluvy. Žalovaný ako veriteľ formulárovou zmluvou do prejavu vôle žalobkyne uzavrieť zmluvu o úvere, o ktorú mala žalobkyňa záujem a ktorú uzatvoríť aj chcela, zahrnul bez ďalšieho, uzavretie ďalšej zmluvy a to poisťnej zmluvy. Text ustanovenia je vyhotovený drobným písmom, vytlačenom v zmluvnom formulári ako bod, ktorý je ďalším zmluvným dojednaním primárnej zmluvy o úvere. Uvedené zmluvné ustanovenie neumožňovalo žalobkyňu ako spotrebiteľovi uzavrieť zmluvu o úvere bez toho, aby súčasne nebola prejavená samostatne vôľa k uzavretiu zmluvy o poistení, vzhľadom na strojom vyplnené okienko (x) v rubrike č. 58, nie ručným písmom žalobcu. Zmluvné dojednanie nebolo obsiahnuté v zmluve ani ako alternatíva umožňujúca spotrebiteľovi výber, či si želá alebo nie uzavrieť zmluvu o poistení. Ide teda o jednostranný prejav vôle žalovaného. Takéto zmluvné dojednanie je v rozpore s ochranou dobrej viery a rozumného očakávania spotrebiteľa, teda toho subjektu, ktorému bol právny úkon určený. Vnucuje spotrebiteľovi určité správanie, konania, pričom zvýhodňuje poskytovateľa služby ako príjemcu plnenia, čím je spôsobená nerovnováha zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Nevyvážený záujem v neprospech spotrebiteľa spočíva v tom, že bez samostatného prejavu vôle mohol dodávateľ s úspechom dovodzovať prijatie návrhu na uzavretie ďalšej zmluvy a to zmluvy poisťnej. Vzhľadom na uvedenú neprijateľnú zmluvnú podmienku, následkom je neplatnosť zmluvného dojednaní o uzavretí poisťnej zmluvy. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalovaný vystavil žalobkyňu (spotrebiteľa) hrubo nemorálnych a zneužívajúcich zmluvných podmienok, ktoré zakladajú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Samotná zmluva o úvere už len v kontexte uvedených neprijateľných a nekalých podmienok svojím obsahom ako aj účelom jednak odporuje zákonu a zákon obchádza a ako celok sa prieči dobrým mravom a tak je neplatná od počiatku. Na veci má žalobkyňa naliehavý právny záujem. Žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobkyne, ktorou sa má dosiahnuť odstránenie spornosti práva a vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu. Bez tohto určenia je právo žalobcu ohrozené a bez tohto určenia je moje právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Vo veciach ochrany spotrebiteľa súd musí z úradnej povinnosti podrobiť zmluvu súdnej kontrole a zistiť či zmluva je spotrebiteľská a či obsahuje neprijateľné podmienky a nekalé podmienky. Zároveň žalobkyňa uviedla, že osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. Žalobkyňa k žalobe, resp. vyjadreniu okrem iného pripojila aj vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti SR ohľadom posúdenia predmetnej úverovej zmluvy, kde po podrobnom oboznámení sa s Úverovou zmluvou č. 6005032068 zo dňa 20.5.2010 má MS SR za to, že zmluva neobsahuje povinné náležitosti, ktoré podľa ustanovenia § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení platnom a účinnom v čase uzatvorenia zmluvy musela obsahovať, vzhľadom k čomu sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. V zmluve absentuje uvedeným ustanovením požadovaný údaj výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, údaj o konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Zároveň zmluva obsahuje neprijateľné podmienky a to poplatky, vyhlásenie spotrebiteľa, že sa oboznámil s úverovými podmienkami. Zároveň MS SR odporučilo požadovať bezdôvodné obohatenie v prípade ak došlo k úhrade vyššej sumy ako bola poskytnutá istina. K žalobe zároveň pripojila poštové poukazy, podľa ktorých žalobkyňa doposiaľ uhradila sumu 1.702,55 EUR.

2. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že predmetná úverová zmluva bola uzatvorená z iniciatívy žalobkyne, žalovaný uzatvorenie zmluvy žalobkyňu žiadnym spôsobom nevnucoval. Bolo povinnosťou žalobkyne zmluvu si riadne a dôsledne prečítať a následne až po dôslednom porozumení všetkým ustanoveniam ju podpísať. Pokiaľ ide o veľkosť písma v úverovej zmluve, ktoré žalobkyňa taktiež napáda vo svojej žalobe, žalovaný zastáva názor, že pre bežných užívateľov bez poškodenia zraku sú tak úverová zmluva ako aj úverové zmluvné podmienky štandardne čitateľné, bez použitia akéhokoľvek zväčšovacieho zariadenia. K rozkladu splátok uviedol, že vzhľadom na charakter revolvingového úveru žalovaný zastáva názor, že pri danom type úveru nie je možné stanoviť splátkový kalendár s rozkladom splátok vopred, nakoľko klient má stanovený úverový rámec a je len na jeho rozhodnutí koľko z neho mesačne na svoju spotrebu vyčerpá. Obdobne žalovaný dôvodil aj pri RPMN, kde výšku RPMN nie je možné pri revolvingovom úvere určiť, pretože sa úver čerpá a dopĺňa a tak sa menia údaje relevantné pre výpočet RPMN. Podľa žalovaného dohoda o zrážkach zo mzdy je bežným mechanizmom

na zabezpečovanie záväzkov, typicky využívaným najmä v bankovom sektore pri zabezpečovaní peňažných záväzkov z úverov a pôžičiek, pričom táto nie je žiadnym jednostranným diktátom zo strany žalovaného. Žalobkyňa prejavila záujem pri uzatváraní zmluvy. Uzavretie zmluvy bolo dobrovoľné. Žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy so žalovaným bola informovaná o možnosti poistenia výdavkov v súvislosti s touto zmluvou, nebola to ale jej povinnosť, nakoľko v samotnej zmluve je uvedené, že dané poistenie je dobrovoľné. Žalovaný je presvedčený, že z jeho strany nedošlo a ani nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu, keďže prijímal platby (splátky úveru) žalobkyne oprávnene, a to na základe platne uzavretej úverovej zmluvy a v súlade s riadne dohodnutými zmluvnými podmienkami. Žalobkyňa teda uhrádzala jednotlivé mesačné splátky na základe platne uzatvorenej úverovej zmluvy. Žalovaný v súvislosti s prípadným bezdôvodným obohatením uvádza, že jednotlivé úhrady poskytnutého úveru žalobkyňou v zmysle uplatnenia dvojročnej subjektívnej, ako aj trojročnej objektívnej lehoty sú z veľkej časti premlčané. Žalobkyňa podľa názoru žalovaného v podanej žalobe nepreukázala, ktoré konkrétne ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa a ktoré konkrétne ustanovenia osobitného právneho predpisu žalovaný svojím konaním porušil. Zároveň žalobkyňa nezdokladovala a nešpecifikovala v čom spočíva jej naliehavý právny záujem. Z uvedených dôvodov navrhol žalovaný žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietnuť.

3. Vo vzťahu k námietke premlčania žalobkyňa nestotožniac sa s názorom žalovaného nesúhlasila s trojročnou premlčacou lehotou, keďže v prípade žalovaného ide o podnikateľský subjekt pôsobiaci dlhodobo na trhu a jeho prioritou je predovšetkým dosiahnutie zisku. Úmysel bezdôvodne sa obohatiť bol podľa žalobkyne dostatočne preukázaný a preto v danom prípade pôjde o desaťročnú premlčaciu dobu. K vznesenej námietke premlčania žalobkyňa doplnila, že pri postupnom získavaní majetkových hodnôt treba z hľadiska premlčania za samostatné nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia považovať nároky, ktoré vznikli zo samostatných oddeliteľných prípadov, aj keď ide o rovnaké subjekty a rovnaké skutkové podstaty zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie. Na uplatnenie každého takéhoto nároku začína plynúť premlčacia doba osobitne. Ak však nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia tvorí jeden celok, ako je tomu v tomto prípade, premlčacie doby začínajú plynúť až po skončení bezdôvodného obohacovania sa. Premlčacia doba začína plynúť v tomto prípade odo dňa nasledujúcom po skončení bezdôvodného obohacovania sa, t.j. po dni, kedy sa žalovaný obohatil na úkor žalobkyne poslednýkrát, t.j. po 19.07.2017, kedy bola vykonaná posledná úhrada zakladajúca bezdôvodné obohatenie ako celok. Trojročná premlčacia doba začala plynúť dňa 20.07.2017 a žaloba bola podaná na súd v mesiaci september 2017, teda pri zachovaní objektívnej a subjektívnej premlčacej doby. Nakoľko subjektívna premlčacia doba môže začať plynúť najskôr spolu s objektívnou, nárok na vydanie celého bezdôvodného obohatenia na súde nebol premlčaný ani v 2 ročnej subjektívnej premlčacej dobe. Žalobkyňa písomným podaním zo dňa 24.04.2018 zobrala žalobu v rozsahu výroku v bode 3. (Určuje, že zmluva o úvere č. 6005032068 zo dňa 20.05.2010 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným je neplatná.) a v rozsahu výroku č. 5 (Žalovaný je povinný vyplatiť žalobcovi primerané finančné zadost'učinenie vo výške 500 eur a navrhuje v tejto časti konanie zastaviť.) späť.

4. Súd prvej inštancie rozsudkom sp. zn. 15Csp/195/2017 zo dňa 27.4.2018 konanie v časti nároku na určenie, že zmluva o úvere č. 6005032068 zo dňa 20.05.2010 uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná zastavil. Rovnako tak zastavil konanie v časti nároku, že žalovaný je povinný vyplatiť žalobkyni primerané finančné zadost'učinenie vo výške 500,- EUR. Ďalej určil, že úver č. 6005032068 zo dňa 20.05.2010 ktorý bol uzatvorený medzi žalobkyňou a žalovaným je bezúročný a bez poplatkov, uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.052,55 EUR do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vyslovil, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

5. Súd druhej inštancie uznesením sp. zn. 11Co/258/2018 zo dňa 23.8.2019 zrušil rozsudok Okresného súdu Rožňava sp. zn. 15Csp/195/2017 zo dňa 27.4.2018 v napadnutých výrokoch o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, o povinnosti žalovanej platiť žalobkyni a vo výroku o trovách konania v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že „súd prvej inštancie posúdil bezdôvodné obohatenie žalovaného ako úmyselné, pričom za úmysel žalovaného považoval okolnosti spočívajúce v odbornosti žalovaného, ktorý v zmluve neuviedol podstatné náležitosti v zmysle zák. č. 258/2001 Z.z. (§ 4 ods. 2 v spojení s § 4 ods. 3), čo súd vyhodnotil ako nepochybne úmyselné porušenie zákona, spôsobujúce, že bezdôvodné obohatenie, ktoré takýmto spôsobom vzniklo, je bezdôvodným obohatením získaným úmyselne. Odvolací súd posudzujúc túto otázku dáva do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 238/2017 z 18.10.2018, podľa ktorého „samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom

postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov, samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako bolo už vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia, aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je treba aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu dobu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota. Dovolací súd v tomto svojom rozhodnutí poukázal aj na to, že „v prípade, ak nebankový subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou. Čo v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou častí o úrokoch a odplate, alebo má ešte také (iné) vady, že je ako celok neudržateľná, a preto je v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia.“ Dovolací súd skonštatoval, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi, je v postavení profesionálneho podnikateľa, vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Súd prvej inštancie pri stanovení 10 ročnej premlčacej doby pre bezdôvodné obohatenie v danej veci nevychádzal z naznačených hľadísk a jeho rozhodnutie o tejto otázke je preto predčasné. Úlohou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní, vychádzajúc zo záverov vyslovených v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, dôkladne sa zaoberať posúdením otázky premlčania, začiatkom plynutia objektívnej 3-ročnej prípadne aj 10-ročnej premlčacej doby, pričom pozornosť pri 10-ročnej premlčacej dobe zameria najmä na dôkladné zistenie a odôvodnenie skutočností, pre ktoré dospel k záveru o úmysle žalovaného bezdôvodne sa obohatiť. Svoju pozornosť takisto zameria na posúdenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej 2-ročnej doby, t.j. kedy žalobkyňa získala znalosť o takých skutkových okolnostiach, z ktorých mohla vyvodiť zodpovednosť žalovaného za bezdôvodné obohatenie. K spôsobu posudzovania začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby odvolací súd poznamenáva, že z rozhodovacej činnosti sú mu známe úvahy niektorých súdov prvej inštancie, vychádzajúce z toho, že o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa bezdôvodne obohatil, sa žalobca dozvedel v okamihu, keď mu to v súvislosti so splnomocnením na zastupovanie v spore oznámil advokát. Takéto úvahy nie sú správne, pretože nereflektujú, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil v zmysle ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka vtedy, keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie, pričom skutočnosť získania informácií tiež o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia (napríklad o tom, ako možno právne kvalifikovať jeho nárok), nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantná (por. napr. uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 169/2017 zo dňa 10.1.2018). V právnej praxi tento názor pri posudzovaní nárokov na vrátenie neprávnym zaplatených úrokov alebo poplatkov zo spotrebiteľských zmlúv viedol k záveru, že nakoľko sa znalosť zákona sa predpokladá, spotrebiteľ disponuje už pri uzavretí spotrebiteľskej zmluvy skutkovými informáciami, čo v zmluve chýba alebo odporuje zneniu zákona, a preto pokiaľ plnil na základe zmluvy neplatnej z týchto dôvodov, od počiatku plnil s vedomím skutočností objektívne umožňujúcich poznať, že sa tým veriteľ na jeho úkor obohatil. V prípade posúdenia úverových zmlúv ako bezúročných a bezpoplatkových, preto začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby časovo splýva s okamihom úhrady tej ktorej sumy, ktorú nad rámec skutočne poskytnutých peňazí dlžník veriteľovi zaplatil. V kontexte viacerých rozhodnutí, v ktorých NS SR vyšiel z tohto názoru (mimo už zmieneného uznesenia sp. zn. 3 Cdo 169/2017 tiež v rozhodnutiach 1 Cdo 67/2011, 5 Cdo 121/2009 a 8 Cdo 163/2018) ho možno podľa názoru odvolacieho súdu bezpochyby považovať už za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe. Pokiaľ názoroví oponenti tohto riešenia akcentujú osobitosťou postavenia spotrebiteľa v právnom

vzťahu z bezdôvodného obohatenia v prípadoch bezúročných a bezpoplatkových úverov, odvolací súd poukazuje na to, že NS SR medzi inými i v uznesení sp. zn. 3 Cdo/169/2017 z 10.1.2018 formuloval závery o začatí plynutia subjektívnej premlčacej doby v obdobnej právnej situácii, o akú ide aj v prejednávanej veci, teda v prípade spotrebiteľa domáhajúceho sa vrátenia úrokov a poplatkov zaplatených na základe bezúročnej a bezpoplatkovej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva tiež, že zmyslom spotrebiteľskej ochrany je dosiahnuť rovnováhu práv a povinností dodávateľa a spotrebiteľa, narušenú ich nerovnakou vyjednávacou silou a schopnosťou a nie narúšať rovnováhu účastníkov právnych vzťahov, ktorá z podstaty všeobecnej záväznosti právnej úpravy prirodzene vyplýva. Podľa názoru odvolacieho súdu niet právneho, ekonomického a ani iného rozumného dôvodu preto, aby zákonné podmienky plynutia premlčacích lehôt boli posudzované vo vzťahu k spotrebiteľom inak ako v prípade ostatných fyzických a právnických osôb. Zmluva o úvere medzi stranami sporu bola uzavretá v roku 20.5.2010. Zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch bol vyhlásený v Zbierke zákonov a dňom jeho uverejnenia platí domnienka, že sa stal známym pre každého, koho sa týka. Treba preto vychádzať z toho, že žalobkyňa v čase uzavretia zmluvy vedela (mala vedieť), že ak v zmluve chýbajú podstatné náležitosti podľa § 4 ods. 2 zákona, napr. údaj o RPMN, úver je bezúročný a bez poplatkov. Reálne sa preto dozvedela, že na jej úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu dňom, v ktorom zaplatila úrok, ktorý nebola povinná zaplatiť. Aj keď žalobkyňa je spotrebiteľka a nie je známa práva, došlo by k neprimeranej ochrane jej práva, pokiaľ by začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia bol posunutý na deň, kedy sa mala dozvedieť napr. od svojej splnomocnenej zástupkyne alebo z médií, že došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného na jej úkor. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu vo svojom rozhodnutí vyšiel z nesprávnej interpretácie tiež ust. § 4 ods. 2 písm. g/ zák. č. 258/2001 Z. z., ktoré stanovuje ako jednu z obsahových náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere údaj o konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Súd prvej inštancie podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku vyšiel prísne z textu tohto zákonného ustanovenia a dospel k záveru, že pod údajom o konečnej splatnosti úveru nemožno rozumieť iné, než označenie presného dňa konečnej splatnosti úveru. Odmietol pritom pripustiť tiež, aby vyjadrenie presného údaja o konečnej splatnosti úveru mohlo byť nahradené údajmi o zročnosti a o počte splátok, hoc umožňujú objektívnu určiteľnosť konečnej splatnosti úveru. S takýmto spôsobom právneho posúdenia tejto otázky sa odvolací súd nemohol stotožniť. V prvom rade je potrebné súdu prvej inštancie vytknúť, že spôsob výkladu dotknutej normy v odôvodnení napadnutého rozsudku náležite nevysvetlil. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že text právnej normy nie vždy zodpovedá jej pravému významu (zmyslu) a preto jazykový výklad nevyhnutne nie je schopný vyriešiť zložitejšie interpretačné problémy, ku ktorým v praxi bežne dochádza. Výlučné používanie jazykového výkladu vedie často k objektívne nespravodlivým záverom. Najvyšší súd SR vo svojom uznesení sp. zn. 6 M Cdo 22/2010 v tejto súvislosti vyjadril, že je neakceptovateľným momentom aplikácie práva taká jeho realizácia, ktorá vychádza výlučne z rigorózneho jazykového výkladu dotknutých ustanovení. Jazykový výklad je len počiatočným spôsobom prístupu k aplikácii právnej normy; je len východiskom pre objasnenie a ujasnenie si jeho obsahu a účelu, k čomu ostatne slúži celý rad ďalších postupov, ako je výklad logický, systematický, výklad e ratione legis a pod. Súd teda nie je absolútne viazaný iba doslovným znením zákonných ustanovení, ale môže (a v niektorých prípadoch musí), ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princípov, ktoré majú svoj základ v ústavne konformnom právnom poriadku ako významovom celku, ho vyložiť tak, aby závery jeho výkladu boli vo všeobecnosti akceptovateľné a objektívne realizovateľné, inak povedané, aby súd nedospel k výkladu, ktorý význam a účel normy naostatok poprie a sťažuje alebo dokonca znemožní jej realizáciu. Interpretácia (výklad) teda slúži na zistenie skutočného významu (zmyslu) právnej normy a jej zamýšľaného pôsobenia. V prípade právnej normy sa interpretáciou snažíme spoznať význam a odstrániť prípadné jej nejasnosti za účelom správneho pochopenia a následného správneho použitia právnej normy v praxi. Podľa názoru formulovaného ÚS SR v jeho náleze sp. zn. III. ÚS 341/07 v prípade výkladu ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód - jazyková, logická, systematická, teleologická, historická a komparatívna - absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Interpretovaný záver súdu prvej inštancie týmto požiadavkám právnej praxe podľa posúdenia odvolacieho súdu nezodpovedá. Prvoinštančný súd si pri aplikácii dotknutej normy dostatočne neuvedomil, že aj v spotrebiteľských sporoch musí rozhodnutie súdu smerovať k spravodlivému a vyváženému usporiadaniu pomerov strán, tak aby sa spotrebiteľovi v okolnostiach prípadu dostalo primeranej spotrebiteľskej ochrany za súčasného rešpektovania poctivo nadobudnutých práv dodávateľa. Súd prvej inštancie bezpochyby opomenul na vec nazerať takouto optikou spravodlivosti, keďže vo svojich úvahách nereflektoval, že zákonná požiadavka uvedenia v

úverovej zmluve tiež údaj o konečnej splatnosti úveru nebola samoučelná, ale jej skutočným zmyslom bolo vytvorenie právnej garancie toho, aby spotrebiteľ mohol jednoducho posúdiť výhodnosť podmienok poskytnutého úveru a následne aby mohol bezproblémovo realizovať práva a povinnosti, ktoré preňho z úverovej zmluvy vyplývajú. To v úvahách o spôsobe interpretácie ust. § 4 ods. 2 písm. g/ zák. č. 258/2001 Z. z. na posudzovaný prípad nevyhnutne musí viesť k otázke, či vymedzenie konečnej splatnosti úveru vyjadrením počtu splátok a ich splatnosti môže objektívne viesť k sťaženiu rozhodovania spotrebiteľa. Podľa názoru odvolacieho súdu tak tomu nie je, pretože údaje o počte splátok a o ich splatnosti umožňujú spotrebiteľovi bez potreby špeciálnych znalostí či zručností a bez osobitej pozornosti či vynaloženia neprimeraného úsilia len jednoduchým úsudkom termín konečnej splatnosti, pokiaľ by aj bol popri údajoch o počte splátok a ich splatnosti preňho dôležitý, odvodiť. Odvolaciemu súdu sa v tejto súvislosti žiada poznamenať, že potreba vyjadrenia exaktného údaj o konečnej splatnosti úveru bude opodstatnená len v prípadoch, keď sa spôsob splácania úveru alebo i ďalšie úverové podmienky vyznačujú takými zvláštnosťami, ktoré jednoduchú určiteľnosť konečnej splatnosti neprimerane sťažujú. Nemožno prehliadať, že ani pri hľadaní účelu a zmyslu posudzovaného zákonného ustanovenia, rovnako ako v prípade údaj o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, nemožno prehliadať ciele smernice 2008/48/ES a v tejto súvislosti tiež interpretačné závery ESD, formulované vo vzťahu k určitosťi vyjadrenia časových aspektov realizácie úverovej zmluvy a k následkom absencie niektorých jej náležitostí. ESD v tejto súvislosti v už niekoľkokrát zmienenom rozhodnutí C42/15 formuloval tiež, že z pohľadu smernice 2008/48/ES nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Zároveň tu ESD skonštatoval, že zmyslu a cieľu smernice zodpovedá predpoklad takej vnútroštátnej úpravy a jej výklad vnútroštátnymi orgánmi, ktoré za bezúročný a bezpoplatkový považujú úver pri absencii niektorej z náležitostí uvedených v článku 10 ods. 2 smernice len pokiaľ ide o okolnosť, ktorej neuvedenie môže spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. Z toho vyplýva, že ani potreba eurokonformného výkladu neumožňuje interpretovať zákonnú požiadavku vyjadrenia údaj o konečnej splatnosti úveru tak rigorózne ako to urobil súd prvej inštancie. Odvolací súd sa však napriek vyššie uvedenému stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie, že posudzovaný úver je bezúročný a bezpoplatkový z iného, súdom prvej inštancie konštatovaného dôvodu, a to chýbajúcemu údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov a celkových nákladoch spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, vypočítaných na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 2 písm. j/ z. č. 258/2001 Z.z.) ako aj chýbajúcemu údaj o priemernej hodnote ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnej k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok (§ 4 ods. 2 písm. k/ z.č. 258/2001 Z.z.). V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie odstrániť vytýkané nedostatky svojho doterajšieho rozhodovania, najmä pokiaľ ide o posúdenie námietky premlčania (uvedie ako posudzoval objektívnu a subjektívnu premlčaciu dobu, kedy začalo vznikáť bezdôvodné obohatenie, z akých dôkazov vychádzal a ako tieto vyhodnotil pri ustálení momentu začatia plynutia týchto premlčacích dôb) a vysporiada sa so všetkými právnymi a skutkovými tvrdeniami a relevantnou argumentáciou sporových strán a opätovne o žalobe rozhodne.“

6. Po zrušení rozsudku súdu prvej inštancie ostal predmetom konania nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a náhrada trov konania.

7. Súd po vrátení veci doplnil dokazovanie vo vzťahu k výške realizovaných úhrad, ako aj vo vzťahu k plynutiu subjektívnej premlčacej lehoty a zistil, že žalobkyni bolo poskytnutých celkovo 873,75 EUR a uhradila sumu 1.702,55 EUR.

8. Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 až 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

9. Podľa § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

10. Podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezodôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

11. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka sa predmet bezdôvodného obohatenia musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

12. Podľa ustanovenia § 1 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o spotrebiteľských úveroch“) tento zákon upravuje niektoré podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

13. Podľa § 3 ods. 1, 2 zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci. Spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

14. Podľa § 4 ods. 1, 2 zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať

- a) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu,
- b) meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa,
- c) identifikáciu osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa v okamihu odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom,
- d) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- e) celkovú výšku a menu poskytnutého spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- f) v prípade odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu, opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo poskytnutej služby,
- g) konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru,
- h) ročnú úrokovú sadzbu; v prípade variabilnej ročnej úrokovej sadzby zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podmienky zmeny variabilnej ročnej úrokovej sadzby, ako aj index alebo referenčnú sadzbu, ktoré sa vzťahujú na pôvodnú variabilnú ročnú úrokovú sadzbu,
- i) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov,
- j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrtrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrtrok,
- l) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,
- m) výpočet nákladov uvedených v § 2 písm. c) prvom až piatom bode, ktoré neboli zahrnuté do výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov; pričom sa uvedie výška týchto nákladov, spôsob výpočtu alebo čo najpresnejší odhad,

- n) oprávnenie spotrebiteľa na zníženie celkových nákladov na spotrebiteľský úver pri jeho splatení pred lehotou splatnosti podľa § 6 a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti,
- o) upozornenia týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,
- p) práva spotrebiteľa podľa § 7,
- q) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- r) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- s) názov a adresu príslušného kontrolného orgánu podľa § 8 ods. 1.

15. Podľa § 4 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch pri nesplnení podmienok podľa odseku 2 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe

- a) poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo
- b) dodaný tovar, alebo poskytnutá služba.

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a), b), d) až j), k) a l), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

16. Podľa ustanovenia § 4 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

17. Podľa § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

18. Vykonaným dokazovaním bolo zistené, že dňa 20.5.2010 uzavreli žalobkyňa a žalovaný na formulárovom tlačive nazvanom „úverová zmluva“ č. XXXXXXXXXXXX zmluvu, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver, že v časti „úver“ tejto formulárovej zmluvy boli vyplnené údaje: výška kreditného limitu (úverového rámca) 650,- EUR, výška mesačnej splátky 4 % z dlžnej čiastky, RPMN 26,28 %, 11, 88%, priemerná hodnota úrokovej miery pre kreditné karty 19,5 %, že po údajoch o predajcovi je minimalistickým písmom uvedené, že termín splatnosti mesačnej splátky je vždy k 20. dňu v mesiaci, ako variabilný symbol sa uvádza číslo zmluvy. Prílohu zmluvy tvorili pravidlá programu pre kreditnú kartu TESCO.

19. Súd uvedený záväzkový právny vzťah strán, v ktorom žalovaný konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti a žalobkyňa nesporne v takomto postavení nevystupovala (§ 52 ods. 3 a 4 OZ) posúdil ako spotrebiteľský podľa ust. § 52 a nasl. OZ a aplikoval na úverovú zmluvu uzavretú medzi žalovaným ako dodávateľom a žalobkyňou v hmotnoprávnom postavení spotrebiteľa tiež zák. č. 258/2001 Z. z.

20. V prvom rade sa súd zaoberal výškou poskytnutého úveru. Z prehľadu čerpania žalobkyne na úverovej zmluve č. 6005032068 (čl. 119 spisu) súd zistil, že žalobkyňa celkovo čerpala sumu 873,75 EUR (čl. 119 spisu) a uhradila sumu 1.702,55 EUR (viď prehľad úhrad na čl. 248).

21. Ďalej je zrejmé, že žalovaný v podaní doručenom súdu dňa 25.4.2018 vzniesol námietku premlčania, pričom namietal, že všetky platby predchádzajúce dňu 11.9.2014 sú premlčané. V období dvoch rokov pred podaním žaloby žalobkyňa uhradila nasledovné platby, 13,67 EUR dňa 23.9.2015, 13,50 EUR dňa 22.10.2015, 13,34 EUR dňa 26.11.2015, 13,17 EUR dňa 16.12.2015, 13,02 EUR dňa 21.1.2016, 12,84 EUR dňa 23.2.2016, 12,73 EUR dňa 22.3.2016, 12,56 EUR dňa 21.4.2016, 12,41 EUR dňa 18.5.2016, 12,27 EUR dňa 21.6.2016, 12,14 EUR dňa 20.7.2016, 12,- EUR dňa 22.8.2016, 12,- EUR dňa 20.9.2016, 12,- EUR dňa 24.10.2016, 12,- EUR dňa 25.11.2016, 12,- EUR dňa 12.12.2016, 12,- EUR dňa 23.1.2017, 12,- EUR dňa 22.2.2017, 12,- EUR dňa 21.3.2017, 12,- EUR dňa 21.4.2017, 12,- EUR dňa 24.5.2017, 12,- EUR dňa 22.6.2017, 12,- EUR dňa 21.7.2017 (viď žalovaným predložený prehľad úhrad žalobkyne na čl. 248 spisu).

22. Viazaný názorom súdu druhej inštancie, podľa ktorého „k spôsobu posúdenia procesnej prípustnosti určovacej žaloby odvolací súd poznamenáva, že právna teória a ani aplikačná prax súdov nateraz nie sú úplne zajedno v tom, či určenie neplatnosti právneho úkonu možno zahrnúť pod hypotézu ust. § 137 písm. c/ CSP, výslovne zakladajúceho procesnú prípustnosť len určovacej žaloby smerujúcej k určeniu, či tu právo je alebo nie je; nepredpokladá však výslovne procesnú prípustnosť tiež žaloby o

určenie právnej skutočnosti, medzi inými tiež i neplatnosti právneho úkonu. Jedna názorová skupina vychádza z doslovného výkladu ust. § 137 písm. c/ a d/ CSP a zo striktného rozlišovania medzi určením práva a určením právnej skutočnosti; tá druhá zase z extenzívneho výkladu zákonnej úpravy s akcentovaním príbuznosti vymedzenia a druhej kontinuity s ust. § 80 písm. c/ O.s.p., procesného predpisu platného do 30.6.2016, ktorý i keď zakladal podľa svojho výslovného znenia (obdobne ako dnešná úprava) procesnú prípustnosť určenia či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, právna prax z neho jednotne odvodzovala procesnú prípustnosť i žalôb o určenie iných právnych skutočností, medzi inými i žalôb smerujúcich k určeniu neplatnosti právnych úkonov, pokiaľ na takomto určení bol naliehavý právny záujem. Podľa úvahy odvolacieho súdu, požiadavka spravodlivej a účinnej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov, vyjadrená v čl. 2 ods. 1 CSP a potreba ústavne konformného výkladu vyjadrená v čl. 3 ods. 1 CSP zahŕňajúca v sebe i zreteľ na ústavnú garanciu prístupu k súdu (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) vo svojej podstate vylučujú úplné vyňatie súdneho prieskumu právne významných skutočností, pokiaľ na ich určení je inak naliehavý právny záujem, nakoľko nie je reálne, a prax to už i potvrdila, aby každá takáto skutočnosť bola bezo zvyšku označená v zákone. Praktický život, pri spotrebiteľských zmluvách zvlášť, totiž prináša najrozmanitejšie právne situácie, spravodlivé usporiadanie ktorých nemôže spočívať len v určení existencie či neexistencie práva. Naliehavý právny záujem na takejto žalobe, ktorý je nevyhnutnou náležitosťou jej dôvodnosti, musí vždy preukázať ten, ktorý sa domáha určovacou žalobou vyslovenia neplatnosti (v tomto prípade určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti), a tento je súd povinný skúmať so zreteľom na individuálne okolnosti každého jednotlivého prípadu, predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečný zmysel žalobkyňou navrhovaného rozhodnutia. S prihliadnutím na to, že žalobkyňa sa v konaní samostatným výrokom domáhala aj plnenia spočívajúceho vo vydaní bezdôvodného obohatenia, súd prvej inštancie ako predbežnú otázku musel riešiť otázku bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverovej zmluvy, posudzujúc ju z hľadiska naplnenia náležitostí podľa zákona č. 258/2001 Z.z. Žalobkyňa preto podľa úvah odvolacieho súdu nemá v tomto konkrétnom prípade naliehavý právny záujem domáhať sa osobitným výrokom určenia bezpoplatkovosti a bezúročnosti úveru, ktorú otázku súd riešil ako otázku predbežnú pri rozhodovaní o bezdôvodnom obohatení. Právne postavenie žalobkyne by sa ani pri vyslovení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru osobitným výrokom nezmenilo a teda rozhodnutie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru neslúži v danej veci potrebám praktického života.“, súd prvej inštancie návrh žalobkyne na určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na takomto určení.

23. Na druhej strane však súd druhej inštancie napriek skutočnosti, že z procesného hľadiska podľa jeho názoru nie je žaloba o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru možná, resp. prípustná, uviedol, že spomenutý úver je bezúročný a bez poplatkov, a to z dôvodu chýbajúceho údaja o ročnej percentuálnej miere nákladov a celkových nákladoch spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, vypočítaných na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 2 písm. j/ z. č. 258/2001 Z.z.), ako aj chýbajúceho údaja o priemernej hodnote ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnej k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok (§ 4 ods. 2 písm. k/ z.č. 258/2001 Z.z.).

24. Vychádzajúc z uvedeného právneho názoru všetky platby prevyšujúce sumu poskytnutého úveru, t.j. sumu 873,75 EUR možno považovať z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru za bezdôvodné obohatenie vzniknuté na strane žalovanej.

25. Viazaný právnym názorom súdu druhej inštancie pri posudzovaní premlčacej lehoty, ktorý v odôvodnení svojho zrušujúceho rozhodnutia okrem iného uviedol, „k spôsobu posudzovania začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby odvolací súd poznamenáva, že z rozhodovacej činnosti sú mu známe úvahy niektorých súdov prvej inštancie, vychádzajúce z toho, že o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa bezdôvodne obohatil, sa žalobca dozvedel v okamihu, keď mu to v súvislosti so splnomocnením na zastupovanie v spore oznámil advokát. Takéto úvahy nie sú správne, pretože nereflektujú, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil v zmysle ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka vtedy, keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie, pričom skutočnosť získania informácií tiež o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia (napríklad o tom, ako možno právne kvalifikovať jeho nárok), nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantná (por. napr. uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 169/2017 zo dňa 10.1.2018). V právnej praxi tento názor pri posudzovaní nárokov na vrátenie

neprávom zaplatených úrokov alebo poplatkov zo spotrebiteľských zmlúv viedol k záveru, že nakoľko sa znalosť zákona sa predpokladá, spotrebiteľ disponuje už pri uzavretí spotrebiteľskej zmluvy skutkovými informáciami, čo v zmluve chýba alebo odporuje zneniu zákona, a preto pokiaľ plnil na základe zmluvy neplatnej z týchto dôvodov, od počiatku plnil s vedomím skutočností objektívne umožňujúcich poznať, že sa tým veriteľ na jeho úkor obohatil. V prípade posúdenia úverových zmlúv ako bezúročných a bezpoplatkových, preto začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby časovo splýva s okamihom úhrady tej ktorej sumy, ktorú nad rámec skutočne poskytnutých peňazí dlžník veriteľovi zaplatil. V kontexte viacerých rozhodnutí, v ktorých NS SR vyšiel z tohto názoru (mimo už zmieneného uznesenia sp. zn. 3 Cdo 169/2017 tiež v rozhodnutiach 1 Cdo 67/2011, 5 Cdo 121/2009 a 8 Cdo 163/2018) ho možno podľa názoru odvolacieho súdu bezpochyby považovať už za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe. Pokiaľ názorovi oponenti tohto riešenia akcentujú osobitosťou postavenia spotrebiteľa v právnom vzťahu z bezdôvodného obohatenia v prípadoch bezúročných a bezpoplatkových úverov, odvolací súd poukazuje na to, že NS SR medzi inými i v uznesení sp. zn. 3 Cdo/169/2017 z 10.1.2018 formuloval závery o začatí plynutia subjektívnej premlčacej doby v obdobnej právnej situácii, o akú ide aj v prejednávanej veci, teda v prípade spotrebiteľa domáhajúceho sa vrátenia úrokov a poplatkov zaplatených na základe bezúročnej a bezpoplatkovej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva tiež, že zmyslom spotrebiteľskej ochrany je dosiahnuť rovnováhu práv a povinností dodávateľa a spotrebiteľa, narušenú ich nerovnakou vyjednávacou silou a schopnosťou a nie narúšať rovnováhu účastníkov právnych vzťahov, ktorá z podstaty všeobecnej záväznosti právnej úpravy prirodzene vyplýva. Podľa názoru odvolacieho súdu niet právneho, ekonomického a ani iného rozumného dôvodu preto, aby zákonné podmienky plynutia premlčacích lehôt boli posudzované vo vzťahu k spotrebiteľom inak ako v prípade ostatných fyzických a právnických osôb. Zmluva o úvere medzi stranami sporu bola uzavretá v roku 20.5.2010. Zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch bol vyhlásený v Zbierke zákonov a dňom jeho uverejnenia platí domnienka, že sa stal známym pre každého, koho sa týka. Treba preto vychádzať z toho, že žalobkyňa v čase uzavretia zmluvy vedela (mala vedieť), že ak v zmluve chýbajú podstatné náležitosti podľa § 4 ods. 2 zákona, napr. údaj o RPMN, úver je bezúročný a bez poplatkov. Reálne sa preto dozvedela, že na jej úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu dňom, v ktorom zaplatila úrok, ktorý nebola povinná zaplatiť. Aj keď žalobkyňa je spotrebiteľka a nie je známa práva, došlo by k neprimeranej ochrane jej práva, pokiaľ by začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia bol posunutý na deň, kedy sa mala dozvedieť napr. od svojej splnomocnenej zástupkyne alebo z médií, že došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného na jej úkor. Pre stanovenie počiatku plynutia objektívnej premlčacej doby (ako bolo aj vyššie uvedené) je rozhodujúci okamih, kedy bezdôvodné obohatenie vzniklo. Všeobecne je týmto dňom ten deň, kedy by si oprávnená osoba mohla svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatniť po prvýkrát, t.j. kedy mohla podať žalobu (actio nata), pričom nie je rozhodujúce, či bola v situácii, ktorá mu uplatnenie práva prípadne znemožňovala. Ide o objektívne určený počiatok behu premlčacej doby, ktorý sa odvíja od právnych skutočností, prípadne udalostí, ktorých vznik či existencia sú nezávislé od úrovne vedomia (znalostí) oprávneného subjektu zodpovednostného vzťahu. Trojročná objektívna premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia začala plynúť úhradou jednotlivých splátok na zaplatenie úveru, každá čiastková platba sa premlčuje samostatne a samostatne sa posudzuje aj prípadné omeškanie s jej vydaním (objektívna premlčacia doba začína plynúť pri každej z nich osobitne, v okamihu, kedy došlo k plneniu). Pokiaľ boli v zmluve uzavretej medzi stranami sporu splátky úveru dojednané tak, že obsahovali splátku istiny aj úveru (ako v prejednávanej veci), bezdôvodné obohatenie vzniknuté z dôvodu preplatenia istiny v dôsledku sankcionovania veriteľa bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru podľa § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z., z dôvodu, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere chýbali niektoré náležitosti požadované vyššie uvedeným zákonom, začne vznikať bezdôvodné obohatenie vždy až po prijatí prvého plnenia, ktorým dlžník preplatí istinu úveru (všetky platby dlžníka sú v takomto prípade s ohľadom na sankciu bezúročnosti započítavané len na istinu úveru). Od uvedeného momentu začne zároveň plynúť objektívna premlčacia doba.“ sa súd prvej inštancie po vrátení veci zaoberal začiatkom plynutia tejto lehoty a vyzval žalobkyňu na oznámenie, kedy sa dozvedela, že zo strany žalovanej dochádza k obohacovaniu sa na jej úkor. Splnomocnenkyňa žalobkyne na nariadenom pojednávaní dňa 28.1.2020 uviedla, že to bolo niekedy v roku 2015, resp. 2016.

26. Vychádzajúc zo záverov rozhodnutia súdu druhej inštancie o tom, že v prípade posúdenia úverových zmlúv ako bezúročných a bezpoplatkových, preto začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby časovo splýva s okamihom úhrady tej ktorej sumy, ktorú nad rámec skutočne poskytnutých peňazí dlžník veriteľovi zaplatil a skutočnosti, že žaloba bola podaná na súd dňa 11.9.2017, objektívna lehota na

vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorá plynula u každej platby žalobkyne prevyšujúcej sumu 873,75 EUR samostatne, začala plynúť najneskôr dňa 11.9.2014. V rámci tejto lehoty ako uviedol odvolací súd plynula subjektívna dvojročná lehota, ktorá začala plynúť najneskôr dňom 11.9.2015, preto mal súd za to, že nároky z platieb po tomto dátume do podania žaloby (13,67 EUR zo dňa 23.9.2015, 13,50 EUR zo dňa 22.10.2015, 13,34 EUR zo dňa 26.11.2015, 13,17 EUR zo dňa 16.12.2015, 13,02 EUR zo dňa 21.1.2016, 12,84 EUR zo dňa 23.2.2016, 12,73 EUR zo dňa 22.3.2016, 12,56 EUR zo dňa 21.4.2016, 12,41 EUR zo dňa 18.5.2016, 12,27 EUR zo dňa 21.6.2016, 12,14 EUR zo dňa 20.7.2016, 12,- EUR zo dňa 22.8.2016, 12,- EUR zo dňa 20.9.2016, 12,- EUR zo dňa 24.10.2016, 12,- EUR zo dňa 25.11.2016, 12,- EUR zo dňa 12.12.2016, 12,- EUR zo dňa 23.1.2017, 12,- EUR zo dňa 22.2.2017, 12,- EUR zo dňa 21.3.2017, 12,- EUR zo dňa 21.4.2017, 12,- EUR zo dňa 24.5.2017, 12,- EUR zo dňa 22.6.2017, 12,- EUR zo dňa 21.7.2017 - vid' prehľad úhrad žalobkyne na čl. 248 spisu), spolu vo výške 285,65 EUR nie sú premičané a priznal ich žalobkyňi. Ostatný nárok z platieb realizovaných viac ako dva roky pred podaním žaloby (subjektívna premlčacia lehota) vzhľadom na účinne vznesenú námietku premlčania súd nepriznal a v tejto časti žalobu zamietol.

27. Pokiaľ sa jedná o náhradu trov konania súd prvej inštancie aplikoval pri rozhodovaní o trovách sporových strán § 255 ods. 1 CSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>> v spojení s § 257 CSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>>, a uzatvára, že síce prevažne úspešný žalovaný síce má právo na náhradu trov konania, avšak vzhľadom na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa na strane žalobkyne, spočívajúcich v jej osobných, majetkových pomeroch, so zohľadnením jej postoja v konaní, nepriznal žalovanej náhradu trov konania.

28. Podľa § 257 CSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>> výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

29. Vyššie citované zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods.1 CSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>>).

30. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti.

31. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody.

32. K aplikácii ust. § 257 CSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>> dochádza aj z aspektov sociálnych a okolností hodné osobitného zreteľa sa v takýchto prípadoch môžu vyskytnúť v akomkoľvek sporovom konaní. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých strán sporu a všíma si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní.

33. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajú buď v dôvodoch na strane sporu alebo v okolnostiach prejednávaneho sporu.

34. Súd konštatuje, že v prejednávanom spore dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajú v dôvodoch na strane žalobkyne, konkrétne v jej majetkových, sociálnych, osobných a zárobkových pomeroch. Žalobkyňa je starobnou dôchodkyňou vo veku 78 rokov s dôchodkom 299,- EUR mesačne (vid' zmluva čl. 11) a úver si brala práve z dôvodu významného nedostatku finančných prostriedkov (zlá sociálna situácia a vyberanie hotovosti z úverového rámca v sumách 3,50 EUR, 10,- EUR na priehradke - Pošta O. - vid' výpis z účtu Clubcard kreditnej karty), resp. všímajúc si predovšetkým tieto okolnosti, ktoré ju viedli k uplatneniu nároku, zdôrazniac, že žalobkyňa je v tomto prípade spotrebiteľkou uplatňujúcou si svoje práva, pričom zvyšok bezdôvodného obohatenia, o ktorý sa na jej úkor žalovaná obohatila jej nebol priznaný len z dôvodu vznesenej námietky premlčania, keďže zmluva neobsahovala imanentné náležitosti v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch spôsobujúce jej bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Nepriznanie náhrady trov konania podľa názoru súdu zároveň nebude mať nepriaznivý dopad na

žalovanú, ktorá je právnickou osobou a v konaní nedeklarovala také svoje pomery, ktoré by odôvodňovali iný záver.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia na Okresný súd Rožňava (§ 362 ods. 1 C.s.p.).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C.s.p.) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 C.s.p.).

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom po nadobudnutí jeho vykonateľnosti dobrovoľne splnená, je možné podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. (Exekučný poriadok).